

А. Г. Семенов

доктор економічних наук, професор

Ю. М. Беженар

Класичний приватний університет

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто основні засади поняття “фінансовий стан” і шляхи його подальшого розвитку. Зазначено, що наявність фінансових ресурсів є необхідною, але недостатньою умовою для оцінки раціональності господарської діяльності, що відображається у фінансовому стані підприємства. Визначено, що фінансовий стан відображає взаємодію всіх елементів системи фінансових відносин підприємств.

Ключові слова: фінансовий стан, оцінка фінансового стану, комплексний аналіз, об'єкт аналізу, інтегральний показник.

I. Вступ

В умовах нестабільного становища України адекватна оцінка та аналіз фінансового стану, залучення й ефективне використання фінансових ресурсів є однією з основних проблем більшості металургійних підприємств, що зумовлює актуальність досліджень у цьому напрямі.

Економічна ситуація в Україні та складні ринкові відносини, в тому числі й у металургійній галузі, вимагають серйозного перегляду принципів і механізмів управління кожного підприємства. Проблема визначення рівня фінансового стану підприємств завжди була актуальною та посідала важливе місце серед напрямів економічних досліджень. Українська методологія комплексного аналізу фінансового стану підприємств формувалася й постійно вдосконалюється завдяки працям таких учених-економістів, як: Л. Д. Білик, Л. Д. Буряк, О. І. Барановський, Ф. Ф. Бутинець, А. Д. Бутко, О. Д. Василик, О. І. Гадзевич, А. І. Даниленко, І. В. Зятковський, В. М. Івахненко, К. В. Ізмайлова, Є. Є. Іонін, Т. М. Ковальчук, М. Я. Коробов, Л. А. Лахтінова, О. Г. Мендрул, В. О. Мец, О. В. Павловська, А. М. Поддєрьогін, В. В. Сопко та ін.

В економічній літературі наявна досить розгорнута інформація з питань діагностики фінансового стану підприємств, що знаходить вираження в українських і зарубіжних дослідженнях науковців і практиків. Одні з них визначають фактори фінансової стійкості підприємства; інші сформували систему кількісних фінансових показників для проведення рейтингового оцінювання підприємств-емітентів; деякі концентрують увагу на питаннях фінансової реструктуризації промислових підприємств, узагальненні те-

орії та методології фінансового контролю, приділяють увагу неплатоспроможності підприємств та обґрунтовують застосування збалансованої системи показників, а також пропонують методичні підходи до аналізу та попередження кризових ситуацій у фінансовій діяльності. Таким чином, у дослідженнях провідних науковців розглянуто різноманітні підходи до застосування методів багатофакторного статистичного аналізу та нейротехнологій для оцінки фінансового стану підприємств. Але на особливу увагу заслуговують комплексні показники та моделі для визначення класу фінансової надійності суб'єкта господарювання з урахуванням галузевих особливостей.

II. Постановка завдання

Метою статті є дослідження термінологічного апарату поняття “фінансовий стан”, у якому враховано оперативні, тактичні та стратегічні можливості подальшого функціонування підприємства в фінансово-економічному аспекті, а також практичне дослідження фінансового стану ПАТ «Електрометалургійний завод “Дніпроспецсталь” ім. А. М. Кузьміна», що допоможе зробити обґрунтовані висновки про фінансовий стан підприємства загалом і здійснити заходи, які сприятимуть його покращенню.

III. Результати

Розглянемо основні засади поняття “фінансовий стан” і шляхи його подальшого розвитку.

Про необхідність фінансових обчислень при веденні господарювання відомо з давніх часів. Історія становлення безпосередньо фінансового аналізу як науки нараховує близько 150 років. Її засновниками прийнято вважати не вчених, а практиків, які наприкі-

нці XIX ст. у США обґрунтовували прийняття рішень про можливість надання банком кредиту на підставі бухгалтерської звітності позичальників. Теорія та практика економічної діяльності, спрямовані на встановлення фінансового стану суб'єктів господарювання, розвиваючись і вдосконалюючись разом з науково-технічним прогресом, набули свого нинішнього вигляду в XX ст. – з переходом від використання одиничних, інтуїтивно відібраних показників до взаємозалежних систем; поряд із зовнішнім фінансовим аналізом великого значення набув внутрішньогосподарський, було розроблено й обґрунтовано критеріальні величини аналітичних коефіцієнтів [8, с. 450–455]. Сформувалися різні напрями й школи аналізу [1, с. 46–48; 7, с. 251–256], а саме:

- “школа емпіричних прагматиків” (Empirical Pragmatists School), де основну увагу було зосереджено на формуванні й обґрунтуванні переліку відносних показників для вирішення питання щодо кредитоспроможності компаній;
- “школа статистичного фінансового аналізу” (Ratio Statisticians School), де на основі досліджень величин фінансових показників статистичними методами було розроблено критеріальні значення, яким повинні відповідати аналітичні коефіцієнти в різних галузях, напрямках і групах однотипних установ. За допомогою праць у цій галузі було встановлено мультиколінеарність фінансових характеристик у просторі та часі, що зумовило їх систематизацію та класифікацію;
- “школа мультиваріантних аналітиків” (Multivariate Modellers School), де побудовано систему фінансових показників, в основу якої покладено зв'язок приватних коефіцієнтів фінансового стану підприємства з узагальнюючими даними ефективності його поточної діяльності;
- “школа діагностики банкрутства” (Distress Predictors School), яка віддає перевагу стратегічному аспекту, а саме – аналізу фінансової стабільності як вихідному матеріалу для оцінки ймовірності банкрутства;
- “школа фондового ринку” (Capital Marketers School), де було зазначено, що цінність фінансового аналізу повинна полягати в його використанні для прогнозування ефективності інвестицій та пов'язаних з ними ризиків.

Досягнення сучасної науки та практики свідчать, що фінансовий аналіз, розвиток якого нерозривно пов'язаний з історичним процесом становлення та ускладнення економічних відносин суб'єктів господарюван-

ня, держави та інститутів ринку є комплексною багатогранною економічною категорією.

Становлення й розвиток сучасної теорії та практики фінансового аналізу в Україні відбувалися в процесі переходу від радянського типу господарювання до економіки, що практикує передове світове суспільство. Історично це пояснюють специфічністю, односторонністю та відсутністю потреби в багатьох напрямках фінансових обчислень у плановій економіці радянських часів. Результатами фінансового аналізу найчастіше були показники планів та їх виконання, ретроспективні розрахунки продуктивності праці, виробництва тощо. Такі ключові пірометри, як прогнозування стабільності й кредитоспроможності, імовірнісна оцінка інфляції, ймовірності банкрутства, доцільності інвестицій, не виконували належні їм функції.

Разом із цим, наукове й практичне інформаційне забезпечення фінансового аналізу за роки незалежності України досягло відчутних успіхів і не поступається рівню світової економічної думки. Істотно розширено масштаби професійної підготовки фінансистів; узагальнено та адаптовано міжнародний досвід фінансових обчислень, розроблено пріоритетні напрями їх удосконалення й можливостей ефективного використання; сформовано теоретичні та практичні засади й підходи до оцінювання фінансового стану підприємств з урахуванням широкого спектра макро-, мезо- та мікроекономічних факторів.

В умовах мінливого зовнішнього середовища одним із головних напрямів аналітичної роботи підприємства є фінансова оцінка його діяльності. Оперативне реагування на зміни зовнішнього оточення, прийняття обґрунтованих управлінських рішень стосовно розвитку підприємства, операційної, фінансової та інвестиційної діяльності вимагає володіння інформацією щодо актуального фінансового стану підприємства. Всі процеси, притаманні діяльності підприємства, значною мірою залежать від фінансового забезпечення.

Сутність оцінки фінансового стану підприємства полягає в отриманні повної, достовірної та своєчасної інформації щодо фінансових можливостей підприємства, визначенні змін, тенденцій розвитку та факторів впливу. Об'єктом аналізу може бути підприємство, його структурний підрозділ, а також господарська операція.

Суб'єктами аналізу є користувачі фінансової інформації щодо діяльності підприємства, які безпосередньо або опосередковано зацікавлені в її отриманні.

Оцінка фінансового стану діяльності підприємства допомагає своєчасно вирішувати

питання покращення поточного руху фінансових ресурсів, їх формування та використання, планування економічної діяльності. На її основі формується фінансове забезпечення стратегії й тактики підприємства на перспективний період. Також фінансовий аналіз є основою планування, бюджетування, ефективного розміщення ресурсів, аудиту.

Позитивні та негативні впливи зовнішнього та внутрішнього середовища відображаються на діяльності підприємства, що покращує або погіршує його фінансовий стан.

Аналіз поняття “фінансовий стан” дає змогу зробити висновок, що існують різні теоретичні підходи до його визначення (табл. 1).

Таблиця 1

Теоретичні визначення поняття “фінансовий стан”

Визначення терміна	Автор	Джерело
Спроможність підприємства вести господарську діяльність на основі своєчасного погашення всіх видів заборгованості, раціональної структури капіталу та господарських засобів	І. М. Бойчик	[2, с. 57]
Складна економічна категорія, що відображає на певний момент стан капіталу в процесі його кругообігу та здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку	Г. В. Савицька	[12, с. 577]
Комплексне поняття, що відображає якісну сторону виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації всіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства	М. Я. Дем'яненко	[13, с. 507]
Комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських чинників і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення й використання фінансових ресурсів	А. М. Поддєрьогін	[10, с. 17]
Реальна (на фіксований момент часу) й потенційна фінансова спроможність підприємства забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед підприємствами й державою	М. Д. Білик	[1, с. 122]
Міра забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами та ступінь раціональності їх розміщення для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями	М. Я. Коробов	[14, с. 21]
Рівень забезпечення економічного суб'єкта коштами для здійснення господарської діяльності, підтримки нормального режиму роботи й своєчасного проведення розрахунків	А. Б. Борисов	[3, с. 15]
Характеристика на певний момент часу спроможності матеріально-фінансових потоків капіталу за всіма фазами циклу кругообігу капіталу забезпечувати правильні пропорції, не зважаючи на збурюючі процеси	В. А. Забродський, М. О. Кизим	[6, с. 25]
Характеристика фінансової конкурентоздатності суб'єкта господарювання (тобто платоспроможності, кредитоспроможності), використання фінансових ресурсів і капіталу, виконання зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами, що хазяюють	Н. І. Верховглядова	[4, с. 7–8]
Характеристика ступеня його прибутковості та оборотності капіталу, фінансової стійкості та динаміки структури джерел фінансування, здатності розраховуватися за борговими зобов'язаннями	С. Ф. Покропивний	[11, с. 66]

Фінансовий стан розглядають як економічну категорію, сукупність показників, фінансову спроможність підприємства, комплексне поняття, характеристики певних сторін фінансово-господарської діяльності тощо. Це зумовлює необхідність уточнення сутності цього поняття.

Проаналізовані трактування свідчать про те, що більшість науковців на перший план висувають таку характеристику фінансового стану, як сукупність (систему) показників. На наш погляд, заслуговує на увагу той факт, що фінансовий стан підприємства є об'єктивною економічною категорією, що можна оцінити з більшою або меншою глибиною та ймовірністю деякою множиною показників. Ці показники, будучи випадковими величинами, можуть давати підстави для прийняття управлінських рішень в умовах неповної визначеності. До таких показників належать: конкурентоспроможність, фінансова стабільність, платоспроможність, результативність господарської діяльності

тощо, які, при всій їх значущості, характеризують лише окремі аспекти фінансового стану підприємства.

Деякі трактування поза увагою залишають той факт, що більшість фінансових показників можна розглядати як величини, що характеризуються тимчасовими (динамічними) рядами, дослідження яких як у ретроспективі, так і в перспективі становить інтерес протягом періодів часу певної тривалості. Виходячи з цього, оцінка показників у певний момент часу може не враховувати певні тенденції у фінансово-господарській діяльності підприємства.

Наявність фінансових ресурсів є необхідною, але недостатньою умовою для оцінки раціональності господарської діяльності, що відображається у фінансовому стані підприємства.

Визначення фінансового стану на прикладі ПАТ «Електрометалургійний завод “Дніпроспецсталь” ім. А. М. Кузьміна» як відображення тільки якісної сторони госпо-

дарської діяльності за атрибутивними ознаками є оцінним, у його основі повинні лежати також і кількісні дані (табл. 2, 3).

На підставі аналізу активів ПАТ «Електрометалургійний завод “Дніпроспецсталь” ім. А. М. Кузьміна» встановлено зменшення необоротних активів. Проте оборотні активи збільшилися, насамперед, через збільшення запасів і дебіторської заборгованості, не дивлячись на те, що відбулося значне скорочення поточних фінансових інвестицій. Така тенденція зміни оборотних активів пов'язана з відновленням металургійної галузі та цього підприємства, зокрема після

світової економічної кризи, збільшенням замовлень і, як результат, збільшенням обсягу виробництва продукції.

Сукупність показників, на основі яких роблять висновок щодо фінансового стану, можна умовно зарахувати до трьох напрямів розвитку, які з різних аспектів характеризують можливості підприємства: оперативні, тактичні та стратегічні. Оперативні можливості відображають поточний стан фінансово-господарської діяльності (вчасне погашення поточних зобов'язань, забезпечення виробничої діяльності тощо) (табл. 2, 3).

Таблиця 2

Аналітичне групування Активів Балансу “Дніпроспецсталь”

Актив балансу	2013 р.		2014 р.		Відхилення		Темп зростання
	тис. грн	% до підсум.	тис. грн	% до підсум.	тис. грн	% до підсум.	
1. Необоротні активи	595 847	31,82	577 582	24,98	-18 265	-3,07	0,97
2. Оборотні активи	–	–	–	–	–	–	–
2.1. Запаси	429 045	22,91	664 271	28,73	235 226	54,83	1,55
2.2. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	202 553	10,82	263 213	11,38	60 660	29,95	1,30
2.3. Дебіторська заборгованість (інша)	225 097	12,02	415 930	17,99	190 833	84,78	1,85
2.4. Поточні фінансові інвестиції	336 318	17,96	276 066	11,94	-60 252	-17,92	0,82
2.5. Грошові кошти та їх еквіваленти	55 007	2,94	64 589	2,79	9 582	17,42	1,17
Усього оборотних активів	1 259 101	67,23	1 704 713	73,74	445 612	35,39	1,35
3. Інші оборотні активи	29 009	1,55	50 435	2,18	21 426	73,86	1,74
4. Необоротні активи, утримувані для продажу	7	0,00	0	0,00	-7	–	–
БАЛАНС	1 872 738	–	2 311 942	–	439 204	23,45	1,23

Таблиця 3

Аналітичне групування пасивів балансу “Дніпроспецсталь”

Актив балансу	2013 р.		2014 р.		Відхилення		Темп зростання
	тис. грн	% до підсум.	тис. грн	% до підсум.	тис. грн	% до підсум.	
1. Власний капітал	174 118	9,30	232 237	10,05	58 119	33,38	1,33
2. Довгострокові зобов'язання	112 480	6,01	55 003	2,38	-57 477	-51,10	0,49
3. Поточні зобов'язання, у тому числі	–	–	–	–	–	–	–
3.1. Короткострокові кредити банків	1 236 506	66,03	987 152	42,70	-249 354	-20,17	0,80
3.2. Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0,00	304 055	13,15	304 055	–	–
3.3. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	218 641	11,67	496 084	21,46	277 443	126,89	2,27
3.4. Поточні зобов'язання, інші	129 710	6,93	236 150	10,21	106 440	82,06	1,82
Усього поточних зобов'язань	1 578 035	84,26	2 013 554	87,09	435 519	27,60	1,28
БАЛАНС	1 872 738	–	2 311 942	–	439 204	23,45	1,23

Тактичні характеризують можливість досягнення короткострокових локальних напрямів розвитку (збільшення прибутковості,

модернізація обладнання, підвищення продуктивності, інвестування тощо) (табл. 4, 5).

Групування доходів на основі Форми 2

Стаття доходу	Рядок	Значення за звітний період 2014 р.	Структура, %	Значення за попередній період 2013 р.	Структура, %	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %	Відхилення структури, п.п.
Чистий дохід від реалізації	2 000	4 014 356	74,12	2 149 017	71,86	1 865 339	86,8	2,26
Інші операційні доходи	2 120	1 166 294	21,53	661 773	22,13	504 521	76,2	-0,60
Дохід від участі в капіталі	2 200	649	0,01	485	0,02	164	33,8	0,00
Інші фінансові доходи	2 220	2 060	0,04	1 395	0,05	665	47,7	-0,01
Інші доходи	2 240	232 815	4,30	177 912	5,95	54 903	30,9	-1,65
Разом доходи від звичайної діяльності	–	5 416 174	100	2 990 582	100	2 425 592	81,1	–

Таблиця 5

Групування витрат на основі Форми 2

Стаття витрат	Рядок	Значення за звітний період 2014 р.	Структура, %	Значення за попередній період 2013 р.	Структура, %	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
1. Операційні витрати:	–	4 909 078	–	2 719 111	–	2 189 967	80,5
1.1. Собівартість реалізації продукції	2 050	3 473 613	65,52	1 871 153	60,30	1 602 460	85,6
1.2. Адміністративні витрати	2 130	95 838	1,81	73 030	2,35	22 808	31,2
1.3. Витрати на збут	2 150	90 315	1,70	66 978	2,16	23 337	34,8
1.4. Інші операційні витрати	2 180	1 249 312	23,56	707 950	22,82	541 362	76,5
2. Фінансові витрати	2 250	178 576	3,37	164 160	5,29	14 416	8,8
3. Втрати від участі в капіталі	2 255	407	0,01	2 245	0,07	-1 838	-81,9
4. Інші витрати	2 270	213 620	4,03	217 470	7,01	-3 850	-1,8
Разом витрати звичайної діяльності	–	5 301 681	100	3 102 986	100	2 198 695	70,9

Стратегічні можливості підприємства відображають перспективи щодо залучення, розміщення та координації необхідних ресурсів для досягнення бажаного рівня роз-

витку в довгостроковій перспективі (зміна масштабів діяльності, отримання відповідної долі ринку, певного рівня конкурентноздатності тощо (табл. 6).

Таблиця 6

Розрахунок коефіцієнтів ділової активності

№ з/п	Назва коефіцієнта	2013 р.	2014 р.	Коефіцієнт	Пояснення
1	2	3	4	5	6
2.1	Коефіцієнт загальної оборотності активів	1,15	1,92	0,77	Оборотні активи за 2013 р. оберталися 1,15 разів на рік, а за 2014 р. – 1,92 рази на рік. Позитивною є тенденція до значного збільшення коефіцієнта
2.2	Термін одного обороту оборотних активів	313,52	187,64	-125,88	Оскільки коефіцієнт загальної оборотності активів збільшився, термін одного обороту активів зменшився
2.3	Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	9,18	15,60	6,42	Коефіцієнт оборотності виробничих запасів також збільшився й за 2014 р. становив 15,6 оборотів за рік
2.4	Коефіцієнт оборотності незавершеного виробництва	14,04	15,22	1,18	Цей коефіцієнт також зріс. Але не так вагомо, як попередні аналізовані коефіцієнти. Тим не менш, незавершене виробництво за 2014 р. обернулося на 1 оборот більше, ніж у 2013 р.
2.5	Коефіцієнт оборотності готової продукції	14,77	36,29	21,51	Коефіцієнт оборотності готової продукції збільшився майже в 2,5 рази, що, безумовно, є позитивною тенденцією. Це пов'язано з поживленням попиту на продукцію підприємства, збільшенням обсягів продажу. Таким чином, за 2014 р. готова продукція відвантажувалася покупцям 1 раз на 10 днів
2.6	Коефіцієнт оборотності товарно-виробничих запасів	3,42	7,49	4,07	Більше ніж удвічі підвищився цей коефіцієнт, що свідчить про різке скорочення виробничого циклу, що є позитивною тенденцією
2.7	Термін одного обороту товарно-виробничих запасів	105,17	48,06	-57,11	Виробничий цикл підприємства в 2013 р. в середньому становив 48 днів. За один рік підприємству вдалося скоротити його на 57 днів, порівняно з 2013 р.

Продовження табл. 6

1	2	3	4	5	6
2.8	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	10,42	18,78	8,36	За 2014 р. порівняно з 2013 р. значно зріс коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості. Це, безперечно, є позитивною тенденцією. Прискорення оборотності дебіторської заборгованості сприяє зменшенню суми мобілізованих коштів. Розрахунки з дебіторами покращилися
2.9	Термін одного обороту дебіторської заборгованості	34,56	19,17	-15,39	Відповідно, скоротився й термін обороту дебіторської заборгованості. Це означає, що дебітори розраховуються в середньому на 19-й день після поставки товарів
2.10	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	10,66	9,72	-0,94	На відміну від попередніх показників, цей коефіцієнт скоротився. Це є позитивною тенденцією, оскільки зменшення цього коефіцієнта є бажаним для підприємства
2.11	Термін одного обороту кредиторської заборгованості	33,76	37,04	3,28	Підприємство в 2014 р. в середньому розраховується з кредиторами на 37-й день, тоді як у 2013 р. підприємство розраховувалося в середньому на 34-й день. Отже, вільні кошти на 3 дні більше перебувають у розпорядженні підприємства

У результаті комплексного аналізу може бути встановлено узагальнений інтегральний показник, який має бути характеристикою об'єкта аналізу (підприємства) щодо його відповідності поточним ринковим умовам. Отримані за допомогою розрахунку інтегрального показника результати аналізу фінансового стану є інформаційною основою для виконання поставленого управлінського завдання та дають змогу зробити обґрунтовані висновки про фінансовий стан підприємства загалом.

IV. Висновки

Узагальнюючи викладене, можна зробити такі висновки:

- Досліджено, що аналізоване підприємство не є абсолютно ліквідним, про що свідчить перевищення поточними зобов'язаннями дебіторської заборгованості та важкореалізованими активами постійних (фіксованих) пасивів. Коефіцієнт загальної ліквідності збільшився, але його значення є недостатнім. Відповідно, викликає занепокоєння й значення коефіцієнта власної платоспроможності – він є від'ємним.
- Результати аналізу ділової активності ПАТ «Електрометалургійний завод "Дніпро-спецсталь" ім. А. М. Кузьміна» дають змогу зробити висновок, що ситуація на підприємстві значно покращилася. Тривалість виробничого циклу на підприємстві скоротилася, що, загалом, свідчить про ефективний менеджмент. Тим не менш, негативним моментом є те, що підприємство розраховується з кредиторами на 37-й день, тоді як фактично отримує грошові кошти від дебіторів лише на 67-й. Це зумовлює необхідність користування короткостроковими кредитами. Дебітори розраховуються з підприємством вже на 19-й день. Отже, ефективність управління оборотними активами підприємства значно підвищилася в звітному році порівняно з попереднім, оскільки тривалість фінансово-виробничого циклу значно скоротилася.
- Отримані за допомогою розрахунків результати аналізу фінансового стану є ін-

формаційною основою для виконання поставленого управлінського завдання та дають змогу зробити обґрунтовані висновки про фінансовий стан підприємства загалом і здійснити заходи, які сприятимуть його покращенню.

Список використаної літератури

- Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М. Д. Білик // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 117–128.
- Бойчик І. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / І. М. Бойчик. – Київ : Атіка, 2004. – 480 с.
- Борисов А. Б. Большой экономический словарь / А. Б. Борисов. – Москва : Книжный мир, 2003. – 895 с.
- Верхоглядова Н. І. Фінансовий стан суб'єктів господарської діяльності промислових підприємств : монографія / Н. І. Верхоглядова. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2003. – 204 с.
- Гиляровская Л. Т. Анализ и оценка финансовой устойчивости коммерческого предприятия / Л. Т. Гиляровская, А. А. Вехорева. – Санкт-Петербург : Питер, 2003. – 256 с.
- Забродский В. А. Диагностика финансовой устойчивости функционирования финансово-экономических систем / В. А. Забродский, Н. А. Кизим. – Бизнес-Информ, 2000. – 108 с.
- Ковалев В. В. Финансовый анализ: методы и процедуры / В. В. Ковалев. – Москва : Финансы и статистика, 2002. – 560 с.
- Ковалев В. В. Финансовый учет и анализ: концептуальные основы / В. В. Ковалев. – Москва : Финансы и статистика, 2004. – 720 с.
- Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. / М. Я. Коробов. – Київ : Знання, 2000. – 378 с.
- Поддєрьогін А. Н. Фінанси підприємств : підручник / А. Н. Поддєрьогін. – Київ : КНЕУ, 1998. – 368 с.

11. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства : підручник / С. Ф. Покропивний. – Київ : КНЕУ, 1999.
12. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. / Г. В. Савицька. – 3-тє вид., випр. і доп. – Київ : Знання, 2007. – 668 с.
13. Фінансовий словник-довідник / М. Я. Дем'яненко, Ю. Я. Лузан, П. Т. Саблук та ін. ; за ред. М. Я. Дем'яненка. – Київ : ІАЕ УААН, 2003. – 555 с.
14. Фінансовий аналіз : навч.-метод. посіб. / О. В. Павловська, Н. М. Притумяк, Н. Ю. Невмержицька. – Київ : КНЕУ, 2002. – 388 с.

Стаття надійшла до редакції 17.08.2016.

Семёнов А. Г., Беженар Ю. Н. Оценка финансового состояния промышленного предприятия

В статье рассмотрены основные принципы понятия “финансовое состояние” и пути его дальнейшего развития. Обозначено, что наличие финансовых ресурсов является необходимым, но недостаточным условием для оценки рациональности хозяйственной деятельности, что отражается на финансовом состоянии предприятия. Определено, что финансовое состояние отражает взаимодействие всех элементов системы финансовых отношений предприятий.

Ключевые слова: финансовое состояние, оценка финансового состояния, комплексный анализ, объект анализа, интегральный показатель.

Semenov A., Bezhenar Y. The Assessment of the Financial Condition of the Industrial Enterprise

Basic principles of concept “the financial state” and ways of him are considered further developments were considered. It is shown that the availability of financial resources is a necessary but not sufficient condition for assessing the rationality of economic activity that is reflected in the financial condition of the company. Determined that the financial position reflects the interaction of all elements of the system of financial relations companies.

It is show that the essence of assessing the financial situation of the company is to obtain complete, accurate and timely information on the financial capacity of the company, identifying changes and trends of influence factors. The object of analysis is the enterprise, its structural subdivision and business operation.

Considers that the establishment and development of the modern theory and practice of financial analysis in Ukraine took place in the transition from Soviet-style management to economics practiced advanced world society.

It is shown that positive and negative effects of external and internal environment are displayed on the company, which improves or worsens the financial position.

We consider a set of indicators on which provided an opinion on the financial condition could be related to three areas of development that characterize the different sides of the enterprise capabilities: operational, tactical and strategic.

Determined obtained by calculating the results of financial analysis is the basis of the information to complete the administrative tasks and able to draw reasonable conclusions about the financial position in general and to conduct activities that contribute to its improvement.

Key words: financial condition, assessment of financial position, comprehensive analysis, object analysis, integrated indicator.